

GÜNLERİN KÖPÜĞÜ 1001

İsmail KARAKURT

Göğüsteki Boşluk, 13 Kasım 2013 Şile

“Göğsünde uçurumlaşan boşluğu kelimelerin yapma çiçekleriyle doldurmaya kalkışmaktasın dostum.” - Cemil Meriç / Jurnal 1

Bozkır İnsanı, Temmuz 1996 Sarıkaya

Ekinleri gezerken İbn-i Haldun’un “Coğrafya kaderdir.” sözü aklıma geldi. Bozkır bir coğrafya, bu coğrafya bizim kaderimizdir. Güneşin olduğu yerde ayaklar toprağa iyice basar. Bozkırda güneş hep vardır ve ayaklar toprağa iyice basar. Şu an ayaklarım iyice basıyor toprağa. Bozkır insanı, toprağı ile yanmıştır, kavrulmuştur ama hakikatlidir, yalansızdır. Bozkıra uzaktan bakanlar, bu coğrafyayı yeterince tanımayanlar cehaletin buraya hâkim olduğu zannına kapılırlar. Oysa bilmezler ki bu toprakların mayasıyla yoğrulmuş insanda sağduyu vardır, basiret vardır, samimiyet vardır. Toprağı gibidir bozkır insanı bağrından yanık, içinden uyanık; görünüşü sert, içinden yufka yürekli; sevdalıdır, türkölüdür, fırtınalıdır. Dili sükût, azığı merhamet, ruhu hâl ile doludur. Bozkır başı yok at gibidir. Bozkırda insan, at üstünde kuşlar gibi dönen Ziya’nın ağıtıdır, turnanın bir sarı telden kanadadır. Hani Falih Rıfkı Atay’ın “Yayla” adlı bir metni var ya, bu metni “bozkır” diye okumak gerekir düşüncesindeyim. Ana fikri “Yayla Türk’ün beşiğidir, Türk’ün kendisidir.” cümlesini ben, “Bozkır Türk’ün kendisidir, Türk’ün beşiğidir.” diye okurum. Bozkır Türk’tür. Bozkır buğdaydır, ekindir, ekmektir. Bozkır insanı, karakter insanıdır, ekmeği helalindedir. Dostlukta dost olana kavi dosttur. Bundan ayrayı gayrıyı düşünmez. Bozkır insanı aşkla, imanla seyreder gökyüzünü, yıldızları, ayı, güneşi; karı, kışı, ayazı; yazısı, yabanı, gök ekini çocukluğunun güzellikleri arasındadır. Bozkırda her şey, çoban çeşmesi suyu duruluğundadır. Gökyüzüne uzun süre ve tertemiz baktığından mıdır nedir bozkır insanı gök duruluğundadır.

Bölük Bahçesinde, 14 Ağustos 1992 Cuma, Silvan

Bölük bahçesinde oturduk bol bol çay içtik. Yeni gelenlerle tanıştık. Sivil hayattan, yaptığımız mesleklerden konuştuk. İlk defa bahçede muntika temizliği yaptırdılar. Yerlere dökülen üç-beş yaprağı, birkaç dal budak parçasını, tüyü, tozu toplattılar. Askerliğe ısınma hareketinin başlangıcı gibi bir şey oldu bu. Yasin'le aynı yerde aynı bölükteyiz. İyi ki bir tanıdık var. Ne de olsa Ankara'dan, aynı evi paylaştığım bir arkadaş. Ortak arkadaşlarımız, ortak geçmişimiz var.

Yeniden Başlamak, 1 Nisan 1992 Kozaklı

“Ah yeniden başlamak hayata;

Çocukluğa, aşka ve sanata!”

- Cahit Sıtkı Tarancı

Ne var dersiniz yukarıdaki dizelerde? Savaşlardan ve yenilgilerden sonra şairin büyük dünyasını besleyen, hayata yeniden başlamasını sağlayan sacayağı: aşk, sanat ve çocukluk...

Bisiklete Binme Denemesi, 25 Ekim 1977 Salı, Yozgat

Yozgat Cumhuriyet Meydanı'nda bir amca, parasıyla bisiklet turu attırıyor demiştim ya dün, bugün okul çıkışı eve gitmek yerine Feramuz'la yine meydana geldik. Feramuz bisikletle birkaç tur attı. O iyi öğrendi. Artık bisiklete binmeyi biliyor, dengeyi çok rahat sağlıyor. Ben de cesaretimi toplayarak gözüme kestirdiğim yeşil bisiklete bindim ama bir türlü süremiyorum. Biraz gidip düşünüyorum. Biraz gidip düşünüyorum. Hatta bu iş tamam dediğim bir anda kenarda park etmiş bir taksinin arka tamponuna bindirdim. Korkudan hemen bisikleti sahibine bırakıp uzaklaştım oradan. Biraz erteledim bisiklete binmeyi. En iyisi gidip kitapları seyretmek ve hangi kitapçıdan hangi kitabı alacağımı gözüme kestirmek! Tabii cebimde kitaba ayıracak param kaldıysa?

Avşar Bozlağı Dinletmek, 25 Mayıs 2006 Turgutlu

Bugün derste, Dadaloğlu'ndan bir koşma işliyorum. Dadaloğlu'nun bu koşmasını, Muharrem Ertaş usta eşsiz yorumu ile muhteşem bir bozlak türküüne dönüştürmüş. Hazırlıklı geldim. Bu bozlağa ve türküllere dair söyleyeceklerim var. Her zaman kendime örnek aldığım bir tür olarak türkü hakkında konuşmak istiyorum. Türküler, edebiyatın kadim kapılarından biri. Koşmayı okumadan önce teypten Muharrem Ertaş ustadan dinlettim *Avşar Bozlağı*'ni. Muharrem Ertaş usta öyle okuyor, öyle yorumluyor ki, kendimden geçtim, kulağıma at, rüzgâr, kılıç sesleri geldiğini düşünüyordum ki öğrencilerden biri

dayanamayıp “Bu ne yaa hocam?” diye sordu. Öğrenciler birbirine bakıp kıs kıs gülüyorlar. Kökünden kopmayı deşifre eden, alay içeren bir soruydu bu. Bu alay, bu gülüş bir tavır değil de neydi? “Gülmeyin çocuklar bu türküler, bu bozlaklar bizim çok şeyimiz. Kimliğimiz bunlarda yatıyor. Mesela kim olduğumuzu ya da sevmeyi türkülerden öğrenebilirsiniz. Ezgiyi, ritim duygusunu, hakiki aşkı, cesareti, kahramanlığı, içtenliği, erdemi, iyiliği, acıyı, dünyanın güzelliğini, insanları yolda bırakmamayı daha birçok şeyi türkülerden öğrenebilirsiniz. Türküler kimseye kötülüğü öğretmez. Onlarda düşmanlık olmaz! Türküler Türklüğün ruh haritası, yol haritasıdır. Gerçeğimizdir, göçebeliğimizdir, dünya ile sınanmamızdır. Şimdi sizlere Neşet Ertaş’tan “*Cahildim Dünyanın Rengine Kandım*”ı mı yoksa “*Kendim Ettim Kendim Buldum*” türküsünü mü dinleteyim? İstemiyorsanız sadece kendim de dinlerim?” dedikten sonra karanlıktan bir ışık fıskırır gibi sükûnet içinde iki türküyü dinleyerek dersi tamamladım.

Şiirde İç Zaman, 02 Haziran 2009 Turgutlu

Sonunda bitirdim “Şiirde İç Zaman” adını verdiğim şiir yazıyı. Şiirde zaman temasını işleyen çeşitli makalelerin yanı sıra Sadık Kemal Tural ile yapılmış mülakatı okudum. Ahmet Hamdi Tanpınar’ın, Lorca’nın şiirlerine göz attım. Yazıya zamanın tanımı ile başlayıp şiirin oluşumuna geçtim. “Şiirin oluşumunda zaman, başka bir şekliyle zamanın içerden oluşumu, şairi arındıracak bir vird gibi uğulduyor. Genişliyor, açılıyor. Bin yıl bir saat ya da bir saat bin yıl oluyor! Bu açılımda şair Lorca ‘Su dibinde bir gül var’ı iç algıyla ‘gülde başka bir ırmak’a eviriyor. Evrilme esnasında şair, gövdesiyle bu dünyanın şartlarındaki bir zamana tabi olurken; ruh, hayal, algılayış bakımından çok farklı bir zaman diliminde yaşar. Çünkü şiir, bir ‘iç zaman’dır, yakaza hâlidir. Şair, şiirin ‘iç zaman’ında yaşayan, ‘bu gözü’yle bakan bir insandır.” *Az Edebiyat*’ın yeni sayısında yayımlatacağım. “Şiir iç zamandır. Şiirin iç zaman oluşu, dilde içkin özgürlük alanı açıyor şaire. Bu alan eskilerin deyişiyle ‘bast-ı zaman’ ya da ‘an’dan ‘bütün’e açılan bir fiskiye şiirde iç zaman. ‘An’, suyun fiskiyeden çıktığı yer, orda ve devamlı. Suyun genişlemesindeki her tabaka başka anlamlara, çağrışımlara, imgelere, renklere tekabül eder. Orda cınlar içrek sözler, mahrem mecazlar...”

Rıza Abi, Aralık 1976 Sorgun

Kapı komşumuz Rıza abi, bugün bizi yemeğe çağırıyor. Feramuz’la evine gittik. Okuldan da tanıdığım yeğeni Seyfi de evdeydi. Eve girer girmez dikatimi çeken ilk şey kitaplığı oldu. Böyle bir kitaplığı olduğuna göre kitapları çok seven biri olmalı Rıza abi? İlk kez bu kadar çok kitabı onun evinde

gördüm. Hayranlıkla kitaplarına bakarken, ani bir hareketle oturduğu yerden kalkıp kitaplığından seçtiği Ziya Gökalp'in *Türkçülüğün Esasları*'nı bana uzatarak 'bunu, oku' dedi. Hemen aldım. Şöyle bir baktım çok zor bir kitaba benziyor. Adını ilk defa duydum, ilk defa gördüm, ne olduğunu bilmiyorum. Okumaya başlayacağım ama nasıl okuyacağım, niye okuyacağım? Neyse kitap, kitaptır.

Cümle Kapısı, 10 Kasım 2013 Şile

Şiirin cümle kapısı çocukluğa açılır.

İmzalı Fotoğraf, 21 Mart 1989, Ankara

Bugün yeni aldığı takım elbisesiyle çektiği fotoğrafını imzaladı Hüseyin (*Alacatlı*). "Şu yakışıklığa bakar mısın Allah'ın bir lütfü!" dedikten hemen sonra bir söz patlaması daha: "Böyle yakışıklı ve mütevazı bir arkadaşın olduğu için Allah'a ne kadar hamdetsen azdır."

Kitapları Dergileri Göndermek, 25 Mayıs 2013 Cumartesi, Şile

Şile'den taşınma hazırlığı devam ederken, bugün bazı kitapları, dergileri evde yer yok diye başkalarına gönderdim. Lise yıllarımdan, ilk öğretmenlik yılımdan bugüne kadar biriktirdiğim birçok gazete kupürlerini, okul evraklarını, öğrencilerin çalışmalarını, ortaokul, lise ve üniversiteden kalma ders defterlerimi imha ettim. Sonra içime bir kurt düştü oturup düşündüm. Gözlerim doldu. Kendime çok kızdım. Resmen hafızamın bir kısmını oluşturan evrakları, kayıtları yok ettim. Vay bana, yazık! Nasıl bir gaflet anıydı ki bana bunları yaptırdı?

İlk Görev Yeri, 01 Aralık 1989 Kozaklı

Paltosu yeni, kederi eski bir öğretmenim bugün. İlk görev yerimdeyim: Kozaklı Lisesi. Kar ışıl ışıl. Belki çocukların gözleri de öyle...

Günlüğün Düzenlenmesi, 10 Ekim 2014, 12.25, Sancaktepe

Günlükleri defterlerden bilgisayara geçiriyorum.

Bugün, Ali abiyle konuştum. Günlüğün düzeni nasıl olsun diye sordüğümde "Sen bilirsin İsmail'ciğim, ister tematik olsun, istersen kronolojik!" dedi. Kitap, kronolojik olacaksa bilgisayara aktarılacak o kadar çok defter var ki? Yok, tematik olacaksa bölümlere şöyle ayırabilirim: Şiir Günlüğü, Kitap Günlüğü, Ağaçlar Günlüğü, Attar Günlüğü, Öğretmen Günlüğü, Hayat Günlüğü... gibi.

Köyde, Ocak 1977 Emirbey

Kış, ocak başı, gaz lambası, kitap, elmaların çürük kokusu, radyo ve örgü ören ablalar...

Bir İzmir Kaçamağı, 6 Aralık 2003 Cumartesi, Kırkağaç

Bugün yine İzmir'e bir kaçamak yaptım. Otobüsle gidip trenle döndüm. Tren ücretine zam yapılmış. Bir de bundan böyle Karesi için numaralı biletler verilecekmiş. Benimkisi 4. vagon 27 numaralı koltuk... İnsanı rahatsız eden bir kokusu vardı vagonun, her neyse...

Otogardan 50 no'lu otobüsle Alsancak'a gittim. Kıbrıs Şehitleri Caddesi'ni buldum. Caddede gelişigüzel gezmeye, vitrinlere bakmaya başladım. Bir sokağın girişinden geçerken İş Bankası yayınlarının satıldığı kitabevini gördüm. İçeri girip izin isteyerek kitaplara baktım. Kitaplar da bana baktı. Kimi kitaplar yeni yayımlanmış, kimilerinin yeni baskısı yapılmış. Ama bu arada bir kanaate vardım: Kitaplar çok pahalı! Çok pahalı da olsa, hatta cebimi altüst edeceğini bile bile birkaç kitabı gözüme kestirdim. Oysa hanıma söz vermiştim konuştuğumuz limiti aşmayacağım diye. Eğer bu kitapları alırsam daha şimdiden, yani ilk kitapçıda limiti aşacağım. Görevliye kitap fiyatlarında indirim yapıp yapılmadığını sordum. "Öğrenci ve öğretmene %20 indirim yapıyoruz" dedi. Hatta bana yeni basılan 4 cilt hâlinde kutulu *TBMM Gizli Celse Zabıtları*'ni önerdi. Nedenini bilmiyorum beni bir politikacıya mı benzetti? Yoksa politikaya ilgi duyan dedektif ruhlu bir vatandaşa mı? Bunun cevabı belki de raflardaki kitapların neredeyse tamamına titizlikle bakmam, dokunmam, onları karıştırmamda yatabilir? Seçtiğim kitapları geri yerine koydum. En iyi bahane elimde kitaplarla gezemem, üstelik gezilecek daha çok yer var. Teşekkür ettim. Tam kapıdan çıkarken "Bu çevrede başka kitapçı var mı?" diye sordum görevliye. "O da, evet arka sokakta bir sahaf, caddenin devamında da başka kitapçılar var." dedikten sonra "Her zaman beklerim." diye nezakette bulundu. Caddede ilerleyerek İletişim Kitabevini buldum ve içeri girdim. Önce dergilere sonrada kitaplara uzun uzun baktım. Dört aylık *Gece Yazısı* adlı edebiyat dergisini ilk defa görüyordum. İçeriği dolu dolu, düzeyli bir dergi. *Gece Yazısı* ile *Hece*'nin aralık sayısını aldım. Bazı dergilerin eski sayılarına da göz attım. *Defter* dergisinin 40, 41 ve 45. sayılarını da aldım. Kulağa hoş gelen bir enstrümantal müzik yayılıyordu arkadan. Merak edip arkaya gittiğimde müzik reyonunun olduğunu gördüm. Neşat Ertaş'ın Yozgat Sürmeli ve Allı Turnam türküsünü söylediği yeni kasetini aldım. İletişimden ayrılarak caddede yürümeye devam ettim. Öteki Kitabevini gördüm. Tasfiye nedeniyle %50 indirim yazıyordu vitrininde. İçeri girdim kitaplara baktım birkaç tane seçtim ama seçtiğim kitaplarda %50 değil %30 indirim olduğunu söylediler. Üç kitapla bir derginin iki sayısını alarak Konak'a gitmek için ayrıldım. Cadde başında dolmuş taksiye binip Yeni Karamürsel Mağazasının arkasında indim. Kemeraltı'nda rastgele dolaşmaya başladım. Kapkaççı kızın

ihhtiyar bir kadının çantasını çarpmak isterken yakalanışına şahit oldum. Sayısal loto yatırmak, yılbaşı için Milli Piyango almak isteyen umut dünyası insanlarının bir bayinin önündeki uzun kuyruğa içim burkularak baktım. Çünkü kuyruktaki insanların çoğu belli bir yaşı devirmiş, hatta ayağının biri çukurda insanlardı. Kemeraltı Polis Karakolunun önünden sola kıvrıldım. Biraz yürüdüm cadde üzerinde dönerciler vardı. Birine girerek yarım döner ekmek ve ayran istedim, nevalemi yerken karşımda NT Kitapevini gördüm. Çıkışta uğradım oradan *Kırklar*, *Yitik Düşler* dergileri ile bir kitap alarak ayrıldım. Hedef: Kızlarağası Hanı! Sorarak gittim, buldum. Hanın büyük kapısından içeri girer girmez kahve, tütüsü ve muhtelif kokular insanın yüzünüze çarpıyor. Antika eşya ve takıların cazibesi gözünüzü alıyor. Anlaşılan o ki burası İzmir'in gezilip görülesi mekânlardan... Avlunun tam ortasında oturmuş çay içiyor keyif ehli! Benim onlardan neyim eksik? Oturup bir nefes almadan ve çay içmeden olmaz. Karşımda İskenderiye Kitaplığı... *Kaşgar*'ın 35. sayısını aldım buradan da. Basmaneye doğru yola koyuldum. Tren garına varınca ilk işim Kırkağaç'a bilet almak oldu. Bilet gişelerinin hemen yanında açılan kitap sergisine hızlıca bir göz attım. Sonra oturma salonuna geçerek bir saat sonra hareket edecek treni beklemeye başladım. Üç saatlik yolun ilk bir buçuk saatini günün yorgunluğuyla uyuyarak geçirdim. Uyandıktan sonra geri kalan zamanda da dergilere ve kitaplara göz attım.

Kırkağaç Gar'ı.

Eve doğru yirmi dakika yürüyüş... O iki tarafında zakkum çiçekleri açan sokaktan - insanın içini tütüsüleyen sokaktır bana göre- geçerken kitabevlerinin raflarındaki kitaplara baktığım süreyi, kitap adlarını ve kitapların kapaklarını yeniden soluyor gibiydim. Kimi kitapların kapak tasarımları, kitapların adı gibi güzeldi.